

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Rekonstrukce vývoje Voegelinovy ideje totalitární vlády**

Diplomantka: Eliška Petrová

Rok odevzdání: 2024

Diplomantka předkládá k obhajobě práci, která odráží dva roky intenzivní práce na tématu. Vychází ze znalostí kulturního kontextu, které studentka získala v rámci studia německých a rakouských studií. Motivem pro volbu práce byl její dlouhodobý zájem o problematiku německého nacismu. Zvolila si proto cíl, analyzovat způsob, jakým Eric Voegelin reflektoval v průběhu nástupu nacismu a války jeho „totalitární charakter“. Pro komparaci je pak kontrastně použito dílo Carla Schmitta, který oproti Voegelinovi zaujal k nacistickému režimu více kolaborující přístup.

Práce je členěna na metodologický úvod, dále představení Erica Voegelina a Carla Schmitta jako myslitelů a dále analytickou část. V závěru poté diplomantka komparuje hodnocení nacistického režimu u obou myslitelů.

Metodologicky je založena na tradici intelektuální historie, analytická část vychází ze značného korpusu primárních pramenů – 35 děl Carla Schmitta a 28 děl Erica Voegelina. Práce prioritně vychází z analýzy primárních textů obou autorů, sekundární literatura je použita pro představení myslitelů a dokreslení historického kontextu.

Práce je psaná synoptickým způsobem, reprezentativním způsobem pojednává o daném aspektu politického myšlení u obou myslitelů. Synoptický přístup představuje jak silnou tak i slabší část práce, kdy místy práce působí dojmem přehledového textu a chybí detailnější elaborace některých myšlenek. Na obhajobu studentky lze nicméně poukázat na skutečnost, že se jedná o hluboké myslitele, u kterých by analýza předpokládala hlubší filosofické porozumění některým myšlenkám (např. Hobbesův koncept Leviatana). Nicméně synoptický způsob psaní vede k určitým nedostatkům i v deskriptivní rovině. Není mi například jasné, proč je na str. 74 zmíněna Voegelinova kritika Percy Schramma, aniž je čtenáři vysvětleno, kdo to přesně byl a čeho přesně se kritika týkala.

Témata k diskusi:

1) Schmittův antisemitismus –

V souladu s módními trendy současných autorů kladete důraz na Schmittův antisemitismus. Nicméně některé Vaše formulace mi přijdou extrémně přepjaté, např. na str. 72.

Přesto odvrácení se od Boha byla pro oba konzervativní autory pravděpodobně kritika nacismu, na které by se shodli. Nicméně Schmitt nerozuměl nacismu jako kritice Boha, nebo jako jeho nahrazování, ale spíše jako konání v jeho jménu. Např. vraždění židů ve jménu Boha. Pro potvrzení svých názorů se obrací na teorie Thomase Hobbes. Nicméně si ho také vykládá jinak, než své myšlení chápal sám Hobbes, například v pojetí Krista ve své politické vizi.⁴³⁰

430. Tracy B. Strong, „Foreword, 2008“ v The Leviathan in the State Theory of Thomas Hobbes, Carl Schmitt

Zde jako zdroj uvádíte Tracy B Stronga, mohla byste nicméně uvedené teze doložit z primárních zdrojů?

Stejně tak bych uvítal doložení teze ze str. 71. „Schmitt ještě po válce obhájí antisemitismus a bezostyšně ho prosazuje.“.

2) Metafora Leviatana

Rozdíly mezi pojetím Leviatana a Behemota u Hobbese a Carla Schmitta. Jak mám rozumět tomu, že „Leviatan brání uskutečnění božího království na zemi“ (str. 74.). V jakém smyslu je Leviatan protikladem Německa? (str. 74.).

3) Katechon

Koncept katechonů je marginálně zmíněn a není podrobně vysvětlen. Uvítal bych jeho podrobnější vysvětlení a analýzu. Pro inspiraci uvádím Druhý list apoštola Pavla Soluňanům :

II. Tesalonickým 2:

1. Pokud jde o příchod Pána Ježíše, kolem něhož budeme shromážděni, prosíme vás, bratři,
2. abyste se nedali snadno vyvést z rovnováhy nebo vylekat nějakým projevem ducha nebo řečí či listem, domněle pocházejícím od nás, jako by den Páně měl už nastat.
3. Žádným způsobem se nedejte od nikoho oklamat, protože nenastane, dokud nedojde ke vzpouře proti Bohu a neobjeví se člověk nepravosti, Syn zatracení.
4. Ten se postaví na odpor a `povýší se nade všechno, co má jméno Boží` nebo čemu se vzdává božská pocta. Dokonce `usedne v chrámu Božím` a bude se vydávat za Boha.
5. Nevzpomínáte si, že jsem vám to říkal, ještě když jsem byl u vás?
6. Víte přece, **co zatím brání tomu, aby se ukázal dříve, než přijde jeho čas.**
7. **Ta nepravost již působí, ale jen skrytě, dokud nebude odstraněn z cesty ten, kdo tomu brání.**
8. A pak se ukáže ten zlý, kterého Pán Ježíš `zabije dechem svých úst` a zničí svým slavným příchodem.
9. Ten zlý přijde v moci satanově, bude konat kdejaký mocný čin, klamná znamení a zázraky
10. a všemožnou nepravostí bude svádět ty, kdo jdou k záhubě, neboť nepřijali a nemilovali pravdu, která by je zachránila.

Závěr

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit výborně až velmi dobře v závislosti na výsledku obhajoby.

Praha 16. ledna 2024 Mgr. Marek Německý, Ph.D.